

Sigill Kvalitetssystem AB

IP SIGILL GRIS

STANDARD FÖR KVALITETSSÄKRAD GRISPRODUKTION

GRAFISK FORM OCH PRODUKTION

Condesign Infocom AB 2957.3 2009-01

TRYCK

Tabergs Tryckeri

PAPPER

Munken Polar, 130 g

FOTO

Hans Jonsson

KONTAKTPERSONER

Har du frågor om IP SIGILL eller märkning med Svenskt Sigill?

Se hemsidan www.svensktsigill.se eller kontakta gärna någon av oss eller ring växelnumret 08-787 59 50.

VD

Sören Persson
Tel. 08-787 53 89
soren.persson@sigill.lrf.se

Lantbruksregler

Helena Elmquist
Tel. 08-787 59 66
helena.elmquist@sigill.lrf.se

Lantbruksregler

Karin Lindow
Tel. 08-787 59 61
karin.lindow@sigill.lrf.se

Lantbruksregler, Miljöhousesyn

Anders Karlsson
Tel. 08-787 59 59
anders.karlsson@sigill.lrf.se

Frågor om IP Report

Johanna Vajnlie
Tel. 08-787 53 29
johanna.vajnlie@sigill.lrf.se

Fakturor, och anmälan, IP SIGILL journaler

Irene Eriksson
Tel. 08-787 53 76
irene.eriksson@sigill.lrf.se

Frågor om anslutning, utbildningar eller systemet

Katarina Ahlmén
Tel. 08-787 53 11
katarina.ahlmen@sigill.lrf.se

INNEHÅLL GRIS

1	STALLMILJÖ _____	5
2	MÄRKNING, JOURNALFÖRING OCH SPÅRBARHET AV DJUR _____	6
3	DJUROMSORG _____	7
4	AVEL _____	8
5	SUGGOR _____	8
6	SMÅGRISAR _____	9
7	FODER, VATTEN OCH UTFODRING _____	9
8	LÄKEMEDEL OCH VETERINÄRBEHANDLING _____	12
9	SMITTSKYDD _____	13
10	TRANSPORTER _____	14

PRODUKTIONSREGLER

Standard för kvalitetssäkring

IP SIGILL är en standard för kvalitetssäkring av livsmedelskedjan, från primärproduktion till förädling. Efterlevnaden av standarden kontrolleras genom regelbundna revisioner som genomförs av ett oberoende certifieringsorgan. Certifiering enligt IP SIGILL berättigar till att teckna licens för Svenskt Sigill-märkning av produktionen.

Standarden ägs och utvecklas av Sigill Kvalitetssystem AB, ett dotterbolag till LRF. De regler för produktion som standarden utgörs av, har sin grund i svensk och europeisk lagstiftning. Därutöver finns regler för miljöansvar och resurshushållning, djurskydd och djurvälstånd samt livsmedels säkerhet och arbetsmiljö, som grundar sig på höga krav på goda rutiner, spårbarhet och dokumentation som producenter, konsumenter och handel har på svensk livsmedelsproduktion.

I denna handbok finns regler för produktion av grisar. De gäller tillsammans med IP SIGILL basregler. IP SIGILL basregler har ersatt det som förut kallades IP SIGILL gårdshand-

bok. IP SIGILL basregler gäller alla inriktningar, därutöver gäller särskilda regler för varje produktionsinriktning. Idag finns produktionsregler för odling av honung, frukt, bär, växt- och frilandsgroönsaker, potatis, svamp, spannmål, oljeväxter samt produktion av mjölk, nötkött, naturbeteskött, griskött och kyckling samt livsmedelsförädling. Det finns även produktionsregler för prydnadsväxter och plantskola. I handboken för IP SIGILL basregler finns mer information om bakgrunden till IP SIGILL, samt om anslutning och revision.

Reglerna gäller arbete som utförs av såväl den egna personalen som inhyrd och anställd personal. Till handboken hör en checklista som ska användas för att genomföra egenrevision av IP SIGILL-reglerna, och som underlag för den administrativa revisionen.

I kolumnen ”Vad ska uppfyllas - verifieringskrav”, finns ytterligare information om regeln och hur den ska uppfyllas. I många fall hänvisas till någon slags dokumentation. Om inget står så verifieras regeln med intervju eller inspektion.

KRITISKA PUNKTER är markerade med en röd oval. Det är krav som är avgörande för trovärdigheten och som därför måste uppfyllas för att revisionen ska bli godkänd. Avvikelse från de kritiska punkterna kan leda till avstängning eller uteslutning.

NY! NYA REGLER OCH REGLER SOM VÄSENTLIGEN FÖRÄNDRATS är markerade med NY! i handboken.

TVÄR! **TVÄRVILLKOR** är markerade med **TVÄR!** och **T**. Vissa tvärvillkor är ännu inte fastställda vid denna skrifs tryckning och andra håller på att utredas. Kontakta Jordbruksverket för exakta uppgifter. Markeringen **TVÄR!** visar att IP SIGILL-regeln i stort sett motsvarar ett tvärvillkor.

Gris | Dessa regler gäller tillsammans med IP SIGILL Basregler

I Stallmiljö

Besökare i ett djurstall ska känna förtroende för verksamheten. Genom förprovning garanteras att de lagstadgade förutsättningarna för en god djuromsorg uppfylls. Sverige har en unik lagstiftning när det gäller krav på djurens utrymme. Den bygger på att djuren ska ha tillräckligt med plats för att stå, ligga och röra sig så att skador undviks. Djuren ska ges möjlighet till naturligt beteende, varför grisionsboxen ska vara utformad så att bobyggnadsbeteende kan utföras. För att förhindra sjukdom hos djuren, ska risken för smittspridning minimeras. Då smittämnen (virus, parasiter, bakterier) oftast finns i gödsel eller i luften ska man genom sektionering förhindra att smittämnen sprids mellan djur i olika avdelningar. En bra närmiljö med god termisk komfort och bra luftkvalitet syftar till att minska risken för luftvägsinfektioner.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
I.1	Djurstallarna ska ge ett gott och ordningsamt intryck.	
I.2 TVÄR!	Djurstallarna ska utgödas dagligen (gäller ej vid djupströbädd) och rengöras regelbundet. T	<ul style="list-style-type: none"> a) Vid omgångsuppfödning ska noggrann rengöring ske mellan omgångarna. b) Minst en årlig rengöring med högtrycksvätt ska ske. c) Rengöring av stallarna ska journalföras* och sparas i 3 år. d) Mellan omgångarna rekommenderas en tomhållning på 1 vecka.
I.3 NY!	Eventuella förelägganden från djurskyddsinspektion ska åtgärdas inom utsatt tid. NY!	Om djurskyddsinspektion skett ska protokoll kunna uppvisas vid inspektion.
I.4	Förprövningspliktiga om-, ny-, och tillbyggnationer ska vara förprovade* och godkända av länsstyrelsen.	a) Dokument ska kunna uppvisas.
I.5 TVÄR!	Utrymmeskraven för alla djuren ska uppfyllas. T	Uppgift om utrymmeskrav finns i Miljöhusesyn.
I.6 TVÄR!	Ventilation och stallmiljö ska vara så utformad att gällande krav uppfylls med avseende på: T <ul style="list-style-type: none"> a) Termisk komfort b) Luftfuktighet c) Luftens damm- och gasinnehåll d) Buller e) Golv- och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta, liggplatsen får inte vara gödseldrainerande, minst $\frac{3}{4}$ av suggors liggyta ej gödseldrainerande, det ska finnas olika delar för att äta, ligga och gödsla. 	Mer detaljer om gällande krav finns i Miljöhusesyn.
I.7 TVÄR!	Det ska finnas belysning som medger att djuren dagligen kan ses till.	<ul style="list-style-type: none"> a) Djurstall ska vara försedda med fönster eller andra ljusinsläpp för dagsljus. b) Fönster, belysningsanordningar, elledningar och andra elinstallationer som djuren kan nå ska vara skyddade. T

* Se producenthjälpmedel

1.8 TVÄR!	Där så krävs ska det finnas larmanordning som varnar för övertemperatur, strömbrott, fel på larmet, och fel på frånluftsfläktar för minimiventilation och gödselgasventilation. T	
1.9	Omgångsuppfödning ska tillämpas enligt principen allt in allt ut.	
1.10	Sektionering ska tillämpas.	<ul style="list-style-type: none"> a) Olika åldersgrupper av växande djur ska hållas i separata avdelningar. b) Luft eller gödsel från en avdelning ska förhindras att komma i kontakt med djur i en annan avdelning. c) När djur i en avdelning ska föras ut eller in ska det ske utan att behöva passera via en annan avdelning. Detta gäller även då djur ska skickas till slakt.

2 Märkning, journalföring och spårbarhet av djur

Spårbarhet genom märkning och journalföring är en viktig grund för trovärdighet för produktionen och samtidigt en bra hjälp vid smittspårning. Spårbarhet innebär att företagaren vid varje givet tillfälle ska kunna identifiera vem som har levererat djur till gården och vem djuren levererats till.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
2.1 TVÄR!	Stalljournal* ska föras för varje produktionsplats och ska sparas i 3 år. T	Journalen ska innehålla uppgifter om: <ul style="list-style-type: none"> a) djur som fötts eller dött på produktionsplatsen (smågrisar journalförs senast avvänjningen) T b) antalet djur som flyttats till eller från produktionsplatsen samt till eller från vilken produktionsplats T c) betäckningar och semineringar d) datum då händelsen ägt rum. T (Om journalen samtidigt utgör läkemedelsjournal ska den sparas i 5 år.)
2.2 TVÄR!	Produktionsplatsnummer ska finnas för varje gård/anläggning med djurhållning. T	
2.3	Inköpta smågrisar ska vara godkända enligt IP SIGILL grisregelhandbok.	
2.4 TVÄR!	Djuren ska vara märkta enligt Jordbruksverkets krav. T	
2.5	Tatuering för att identifiera grisar ska genomföras av välutbildad, kompetent skötare som använder väl underhållen utrustning.	
2.6	Senast 7 dagar efter förflyttning av grisar ska detta rapporteras till Grisregistret.	

* Se producenthjälpmedel

3 Djuromsorg

Djuren ska skötas med omsorg och kunskap. God djurhälsa uppnås genom en bra stallmiljö och skötsel, som bygger upp djurens egen motståndskraft mot sjukdomar. Detta är i sin tur en förutsättning för en så låg antibiotikaanvändning som möjligt. Är det något som inte står rätt till med djurens hälsoläge kan detta också upptäckas genom uppföljning av produktionsresultaten.

Omgångsuppfödning gör att unga djur får en god start i en ren och bra miljö, fri från smittämnen från förra omgången grisar. Djuren blir friskare och smittvägar bryts.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
3.1	Tillräcklig och kompetent personal ska finnas på gården så att kraven på djuromsorg och förebyggande djurhälsovård kan uppfyllas. Djuren ska hanteras på ett skonsamt sätt.	
3.2 TVÄR!	Läkemedelstillförsel, inklusive injektioner, ska genomföras av utbildad personal. Om delegerad läkemedelsanvändning tillämpas ska det på gården finnas minst en person som har genomgått Jordbruksverkets utbildning för delegerad läkemedelsanvändning*. T	a) Utbildningsbevis ska finnas tillgängligt.
3.3 TVÄR!	Kirurgiska ingrepp får endast utföras av veterinär (undantaget kastrering).	
3.4 TVÄR!	Alla djur ska ha daglig tillsyn T och skötselrutiner ska vara dokumenterade.	Det ska finnas skriftliga skötselrutiner* som innehåller en beskrivning av den dagliga tillsynen. Dessa ska säkerställa: <ul style="list-style-type: none"> a) att alla djur kommer åt tillräckligt med foder och vatten b) att djur som är sjuka eller skadade får vård snabbt och hur de vid behov kan inhysas individuellt c) att djur som måste avlivas av djurskyddsskäl, avlivas av kompetent person så fort som möjligt och på ett godkänt sätt d) att nyfödda, sjuka, skadade, högdräktiga djur samt djur som betar sig onormalt får extra tillsyn e) att utgödslingen fungerar och att temperatur, luftfuktighet och luftkvalitet är bra f) att det inte finns risk att djuren skadar sig på något som gått sönder i inredningen eller något vasst som blivit kvarglömt g) att djur har daglig tillgång till halm och strö.
3.5	Det ska finnas beredskap för elavbrott och andra allvarliga driftstörningar så att ett gott djurskydd kan uppfyllas och normal verksamhet garanteras.	Detta innebär: <ul style="list-style-type: none"> a) tillgång till fungerande reservverk och anslutningsdon så att djuren får tillgång till vatten och foder i normala intervaller samt att fungerande ventilation alltid kan upprätthållas. En beskrivning* av hur elförsörjningen vid elavbrott har säkrats kan ingå i rutinerna för nöd- och olycksfall b) att det ska finnas en larmlista* där kontaktuppgifter till viktiga funktioner står (veterinär, elektriker, rörmokare, tekniker för utfodring och utgödsling etc.).
3.6	På gården ska finnas ett förebyggande hälsoprogram* i enlighet med Svenska djurhälsovårdens anvisningar.	<ul style="list-style-type: none"> a) Det ska inkludera minst ett årligt veterinärbesök. b) Om användningen av antibiotika eller andra läkemedel är onormalt hög ska en åtgärdsplan utarbetas tillsammans med en veterinär.

* Se producenthjälpmedel

3.7	System för produktionsuppföljning* ska finnas.	a) Försämring av hälsoläget ska följas upp i samråd med produktionsrådgivare och/eller veterinär.
3.8	Om antalet besiktningsfynd enligt slaktskadebeskeden i avräkningen överskrider slakteriets medeltal ska en åtgärdsplan utarbetas tillsammans med en veterinär.	Detta gäller även vid anmärkning på smutsiga djur. Resultat från slaktskadestatistik** ska sparas i 3 år.
3.9 TVÄR!	Alla grisar ska alltid ha tillgång till halm eller strö av god kvalitet så att behovet av sysselsättning, naturligt beteende och bobyggnadsbeteende uppfylls. T	Strömaterialet ska förvaras så att risk för föroreningar av smågnagare och fåglar minimeras.
3.10 TVÄR!	Svanskupering är förbjuden. T	
3.11	Drivning av djuren ska utföras lugnt i ändamålsenliga drivgångar.	a) Ändamålsenliga drivgångar har inte skarpa hörn eller skiftande ljusförhållanden. b) Väggarna och golven ska ha släta ytor.
3.12	Elpådrivare får inte användas.	
3.13 TVÄR!	Grisar som går ute ska ha tillgång till skydd mot solstrålning, stark vind och nederbörd. T	

4 Avel

Avelsarbetet är grunden för god djuromsorg. Inriktningen ska vara friska och sunda djur. Aveln ska verka för att förhindra spridning av ärftliga defekter.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
4.1 TVÄR!	Korsningsavel ska tillämpas***. Endast friska djur fria från sjukdomar får användas. T	a) Rekryteringsplan eller liknande ska kunna visas upp. b) Härstamning på egna livdjur ska kunna visas upp c) Följesedlar på inköpta avelsdjur ska kunna visas upp

5 Suggor och gyltor

Reglerna syftar till att uppmärksamma de speciella krav suggor och gyltor har. Observera att övriga regler gäller även suggor och gyltor då de är tillämpliga. Målsättningen med reglerna för suggor och gyltor är god djuromsorg att så långt som möjligt erbjuda djuren motion och rörelsefrihet samt möjlighet att bygga bo innan grisningen.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
5.1 TVÄR!	Alla suggor och gyltor ska hållas lösgående. T Suggans rörelsefrihet får dock begränsas tillfälligt.	I följande fall tillåts begränsning i rörelsefrihet: a) under smågrisarnas första levnadsdagar endast om hon uppvisar ett onormalt beteende som utgör en uppenbar skaderisk för smågrisarna b) vid det dagliga skötselarbetet om suggans beteende utgör en fara för skötaren c) vid utfodring, vård och behandling.
5.2 TVÄR!	Under dräktighetsperioden ska suggor och gyltor normalt hållas i grupp. T	

* Exempel på redskap som kan användas vid produktionsuppföljning finner du i producentparmen.

** Se producenthjälpedel

*** Se dokumentation i producentparmen.

6 Smågrisar

Reglerna syftar till att uppmärksamma de speciella krav smågrisarna har. Observera att övriga regler gäller även smågrisar då de är tillämpliga.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
6.1 TVÄR!	Eventuell kastrering av smågrisar utan bedövning ska ske före en veckas ålder. T	a) Den som ansvarar för och utför åtgärd ska kunna redogöra för vilka rutiner som tillämpas och även kunna visa hur man gör.
6.2 TVÄR!	Tandklippning får inte ske. Slipning av tänder på smågrisar får inte ske rutinmässigt. Slipning får endast ske om erfarenheten visat att det uppkommer skador på andra djur. T	a) Den som ansvarar för och utför åtgärd ska kunna redogöra för vilka rutiner som tillämpas och även kunna visa hur man gör.
6.3 TVÄR!	Det ska finnas en avskild smågrishörna i konventionella grisningsboxar under smågrisarnas första levnadsmånad. T	
6.4 TVÄR!	Smågrisar får avvänjas tidigast efter 4 veckors ålder. T	
6.5 TVÄR!	Om järnpreparat till smågrisar ges i injektionsform ska detta ske före 3 veckors ålder. T	

7 Foder, vatten och utfodring

Fodret ska främja djurens hälsa och förebygga sjukdomar. Fodret ska lagras under hygieniska förhållanden så att det inte tar skada av mögel eller förorenas av främmande ämnen. Man ska kunna säkerställa säkra livsmedel, fria från sjukdomsframkallande bakterier, antibiotika, hormoner, mögelgifter, tungmetaller och kemiska föroreningar. Regler om dokumentation syftar också till att säkerställa spårbarheten. God foderhygien är viktigt för livsmedelssäkerheten och är grunden för friska djur.

Enligt nya EG-direktiv ska alla foderanläggningar vara registrerade, vissa behöver även vara godkända. Blandar man dessutom foder på gården och utgår från foderråvaror eller vatten som blandas med fodertillsatser/förblandningar och läkemedel gäller ytterligare krav.

Syftet med kravet på att en viss del av fodret produceras i Sverige är att bidra till en ökad foderproduktion med hänsyn till miljön och där fodret har ett tydligt ursprung från närområdet. Om det finns uppenbara klimatvinster med att köpa foder från närregionen (utanför landets gränser) för att undvika långa fodertransporter kan dock detta vara en bättre åtgärd.

Det finns många regler inom IP SIGILL som syftar till att minska läckage av växtnäring och växtskyddsmedel till vatten. Reglerna syftar också till en ökad resurshushållning med ändliga resurser såsom fossila bränslen och fosfor. Därför leder en ökad andel IP SIGILL-odling till miljömålen giftfri miljö, levande hav etc.

Konsumenterna väljer till stor del GMO-fria livsmedel. Det är inte tillåtet att använda foder baserade på GMO-produkter eftersom miljö- och hälsoaspekterna inte är fullständigt kartlagda.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
7.1 TVÄR!	Antalet djur per foderstation ska stämma så att alla djur hinner äta dygnsransonen inom 12 timmar.	Utfodrings- och vattensystem ska vara utformade och placerade så att djuren kan äta och dricka på ett lugnt och naturligt sätt T och så att risken för kontaminering av foder och vatten minimeras.
7.2 TVÄR!	Alla grisar ska ha fri tillgång till dricksvatten. T	
7.3 TVÄR!	Kemisk vattenanalys ska finnas och mikrobiologisk analys av vatten ska genomföras årligen.	a) Livsmedelsverkets förenklade analys ska tillämpas.* b) Analysprotokoll ska sparas och om vattenkvaliteten bedöms för dålig ska åtgärder vidtas. T

* Se producenthjälpedel

<p>7.4 TVÄR!</p>	<p>Allt foder som används (råvaror, blandningar, förblandningar/premixer) ska komma från foderföretag som är registrerade och/eller godkända av Jordbruksverket* (gäller även den egna produktionen av foder). T</p>	<p>Alla foderföretagare ska vara registrerade, under vissa förutsättningar krävs även ett godkännande.</p>
<p>7.5 TVÄR!</p>	<p>All foderanvändning på gården ska dokumenteras.**</p>	<p>a) Uppgifter om det foder och de foderråvaror (inklusive spannmål) som köps in till gården och ges till djuren ska dokumenteras T och sparas i minst 3 år. Av dokumenten ska fodertyp, mängd, innehållsdeklaration och leveransdatum kunna utläsas. b) I förekommande fall ska batchnummer från leveranssedel, faktura eller säck noteras. (Vid köp från granne eller motsvarande, redovisas endast mängd och typ av foderråvara.) c) Handelsdokument ska finnas om utfodring sker med mjölk- och mejeriprodukter som inte producerats på gården (exempelvis biprodukter från mejerier).***</p>
<p>7.6 TVÄR!</p>	<p>Foder ska vara av sådan hygienisk kvalitet och typ att djurens näringsmässiga behov tillfredsställs samt att smittspridning undviks.</p>	<p>a) Otjänligt foder ska kasseras. b) Foderanalyser som är av betydelse för livsmedels-säkerheten ska följas upp och brister ska åtgärdas. T c) Om foderråvaror direktimporteras ska de vara kontrollerade avseende salmonella och aflatoxin. d) Endast tillåtna fodermedel får användas. Djuren får inte utfodras med matavfall, animaliska råvaror eller biprodukter från bearbetat animaliskt protein t.ex. kött- och benmjöl. T e) Anmälan till Jordbruksverket ska göras om misstanke finns om att inköpt eller försålt foder inte uppfyller kraven på fodersäkerhet. f) Vid import av riskråvaror (enligt Jordbruksverkets definition) ska analysresultat av salmonella och/eller aflatoxin finnas. Läs mer på Jordbruksverkets hemsida (www.sjv.se) angående tillåtna fodermedel.</p>
<p>7.7 TVÄR!</p>	<p>Foder ska lagras under hygieniska förhållanden skyddat från nederbörd och så att det hålls fritt från kemikalier och andra ämnen som är förbjudna i foder. T</p>	<p>a) Lagringsbehållare, foderblandningsutrustning, utfodringsutrustning och vattenutrustning ska regelbundet inspekteras och rengöras. b) Detta ska journalföras ** och sparas i 3 år.</p>
<p>7.8</p>	<p>Genmodifierade råvaror får ej förekomma i fodret.</p>	<p>Undantaget är produkter som tillverkas i slutna system, t.ex. vitaminer. Oavsiktlig inblandning accepteras. ****</p>
<p>7.9</p>	<p>Om fiskmjöl blandas i foder ska godkännande från Jordbruksverket finnas.</p>	<p>Gränsvärde för inblandning av fiskmjöl i slaktgrisfoder är reglerat genom branschöverenskommelser till max 0,7 % vid 12,2 MJ/kg.</p>

* Registrering av den egna gården som foderföretagare görs på särskild blankett som kan beställas från Jordbruksverket

** Se producenthjälpmedel

*** Det är foderleverantörens ansvar att se till att det medföljer information om hur de säkerställt att produkten behandlats så att den inte sprider smitta (att den syrats, värmebehandlats eller dyl.) Kan detta inte intygas måste gården ha ett särskilt godkännande av Jordbruksverket för att få använda produkten.

**** Med oavsiktlig inblandning avses förekomst av GMO som inte överstiger 0,9 % av en specifik ingrediens vilken inte behöver märkas. En förutsättning är att inblandningen är oavsiktlig eller tekniskt oundviklig. Men detta innebär att företaget måste ha vidtagit lämpliga åtgärder för att förhindra inblandning av GMO (EG nr 1829/2003, art. 12)

7.10	Minst 70 % (TS) av foderstaten beräknad på årsbasis ska vara svenskodlad. (REGELN gäller för de som MÄRKER MED SVENSKT SIGILL)	<p>a) Kravet kan antingen uppfyllas genom egen eller närliggande foderproduktion eller genom att välja en godkänd foderleverantör**.</p> <p>b) Vid uppenbara ”klimatvinster” kan fodret importeras från ett närområde som inte är begränsat av landsgränsen.</p> <p>c) Dokumentation** som styrker detta ska kunna uppvisas.</p>
7.11	Minst 30 % (TS) av foderstaten ska vara odlad enligt IP SIGILL-basregler.	<p>a) Kravet kan antingen uppfyllas genom egen foderproduktion eller inköp från annan IP SIGILL-producent eller genom att köpa foder från foderleverantör som uppfyller IP SIGILL-kravet enligt ”kompensationsprincipen”.*</p> <p>b) Dokumentation** som styrker detta ska kunna visas upp.</p>
7.12 TVÄR!	Om läkemedel, fodertillsatser (koccidostatika, histomonostatika), eller förblandningar/premixer innehållande dessa, blandas i fodret på gården, ska riskerna med detta gås igenom och förebyggas.	<p>Djurägare och djurskötare ska ha god kunskap om vilka risker som finns vid blandning, hantering och utfodring av dessa, samt hur dessa risker ska hanteras. Dessutom krävs att anläggningen är godkänd av Jordbruksverket vid inblandning av läkemedel och vissa zootekniska tillsatser. T</p> <p>Beakta följande punkter:</p> <p>a) Skyddsutrustning ska användas.</p> <p>b) Rengöringsrutiner för vågar, doserare, blandare och utfodringsanläggning ska finnas.</p> <p>c) Kalibrering av vågar och mätutrustning ska ske regelbundet.</p> <p>d) Kontroll av blandare ska ske så att största möjliga homogenitet kan säkerställas.</p> <p>e) Särhållning av foderblandning ska kunna garanteras.</p> <p>f) Blandning och tömning av fodersats ska ske enligt veterinärs anvisningar.</p> <p>g) Daglig dos av läkemedel ska ingå i en fodermängd som minst motsvarar halva dagsgivan av foder.</p> <p>Se även Bilaga 1 till Nationella branschriktlinjer för livsmedels- och fodersäkerhet vid grisproduktion.***</p>
7.13 TVÄR!	Om läkemedel blandas i foder eller vatten ska detta journalföras och journalen sparas i minst 5 år. T	<p>Journalen** ska innehålla följande information:</p> <p>a) inköpsdatum</p> <p>b) mängd</p> <p>c) referens till recept utfärdat av veterinär</p> <p>d) namn på läkemedlet (samt ev. batchnummer)</p> <p>e) blandningsdatum</p> <p>f) namn/beskrivning på fodret</p> <p>g) använd mängd läkemedel</p> <p>h) djurslag</p> <p>i) signatur av den som ansvarar för blandningen.</p>

* Med kompensations-principen menas att foderleverantören använder IP SIGILL-godkänd råvara motsvarande 30 % av den mängd foder som levereras till IP SIGILL-anslutna animalieproducenter i de anläggningar varifrån sådant foder levereras.

** Se producentpärm eller www.svensksigill.se

*** Finns även i producentpärm.

8 Läkemedel och veterinärbehandlingar

Reglerna syftar till att säkra god djuromsorg och livsmedelssäkerhet. Vidare säkras miljöhänsyn genom att okontrollerad spridning av läkemedel och hormoner förhindras. Inom IP SIGILL är rutinmässig brunst och grisningssynkronisering inte tillåten. Reglerna säkerställer också att sprutor och läkemedel inte hamnar i livsmedel eller förvaras så att de kommer i orätta händer.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
8.1 TVÄR!	Antibiotika och andra receptbelagda läkemedel ska användas endast efter veterinärs förskrivning. T	
8.2 TVÄR!	Journaler över veterinärbehandlingar och medicinering samt sjukdomar som kan påverka livsmedelssäkerheten ska föras T och sparas i 5 år.	Journalen* ska innehålla uppgifter enligt nedan: a) sjukdom b) datum för behandling c) djurets identitet d) läkemedlets namn e) dosering f) behandlingens längd g) namn på den förskrivande veterinären h) namnet på den som behandlat djuret.
8.3 TVÄR!	Skriftliga rutiner ska finnas för att säkra att medicinering följer veterinärens anvisning och att karenstiderna för använda läkemedel hålls vid leverans av slaktdjur och livdjur.	Den skriftliga rutinen** ska innehålla hur behandlade och obehandlade djur särhålls. T
8.4 TVÄR!	Djur som köps eller säljs till liv inom karenperiod beroende på läkemedelsbehandling måste åtföljas av ett intyg* där preparat, behandlingsdatum och karenperiod framgår.	OBS! Behandling med vissa läkemedel innebär att djuren inte får säljas innan karenperioden är slut. T
8.5	Läkemedel ska förvaras i ett låst skåp eller utrymme och vid rätt temperatur. Kanyler, sprutor, skalpeller etc. ska förvaras enligt veterinärens anvisningar.	
8.6 TVÄR!	Hormonbehandling får endast utföras när det är veterinärmedicinskt motiverat. T	
8.7	Om det vid medicinering blivit kvar en avbruten injiceringsnål i djuret, ska djuret identifieras och märkas.	Meddelande skickas till slakteriet innan djuret skickas till slakt och ytterligare åtgärder avgörs i dialog med slakteriet.

* Se producenthjälpmedel

** Rutinen kan t.ex. ingå i skötselrutinen. Se producenthjälpmedel

9 Smittskydd

Svenska djurbesättningar har ett mycket gott hälsoläge tack vare ett målmedvetet arbete med att förhindra spridning av sjukdomar. Genom att minska risken för smittspridning minimeras sjukdomsfrekvensen och därmed läkemedelsanvändningen. Riskerna för att läkemedel blir kvar i köttet skall minimeras. Detta bidrar till en hög livsmedelssäkerhet.

God hygien är grunden i smittskyddsarbetet på gården. Alla som arbetar i produktionen ska vara informerade om vad som krävs för att uppfylla kraven på foder- och livsmedelssäkerhet, för de områden som ingår i personens arbetsuppgifter. Till exempel ska den som utfodrar djur veta om och följa kraven som ställs för en säker och hygienisk foderhantering.

Toalettavlopp kan innehålla smittämnen som sprids till djuren via gödseln. Därför är det olämpligt att blanda toalettavlopp med gödsel.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
9.1	Försiktighet vid besök ska iakttas för att undvika smittspridning.*	a) Besöksjournal** ska föras. För skolklasser räcker det med klassbeteckning. b) Det ska finnas en tydlig markering där skyddskläder ska tas på. c) Särskilda kläder eller täckande överdragskläder samt särskilda skor eller skoskydd ska finnas tillgängliga och användas vid besök i stallar. d) Det ska finnas möjlighet för besökare att tvätta händerna. e) Besökare ska informeras om att de vid besöket måste vara fria från magsjukdom. Observera att regeln gäller även för entreprenörer.
9.2	Efter utlandsvistelse får stallet beträdas först efter 48 timmar. Efter besök i land med mul- och klövsjuka får stallet beträdas först 5 dagar efter det att man lämnat smittat område.	
9.3	Försiktighetsåtgärder ska vidtas vid införsel av nya djur.	a) Importerade djur får inte ingå i besättningen. b) Inköpta livdjur bör hållas i karantän c) Djur ska enbart köpas från besättningar som har utfärdad hälsodeklaration.
9.4	Försiktighetsåtgärder ska vidtas vid inlastning/utlastning av djur för att förhindra smittspridning.	a) Transportören ska helst inte gå in i stallet, om så måste ske ska skyddskläder användas. b) Producenten ska helst inte gå in i transporten, om så måste ske ska skyddskläder användas. Det rekommenderas att utlastning sker genom utslussning/utlastningsrum, läs mer i Svenska Djurhälsovårdens skrift "Smittskydd på gårdsnivå".
9.5	Besättningen ska vara ansluten till det frivilliga salmonellaprogrammet.	a) Dokumentation** om anslutning ska kunna uppvisas.
9.6 TVÄR!	Om besättningen misstänks ha drabbats av en allvarlig smittsam sjukdom (s.k. epizooti; t.ex. PRRS, svinpest etc.) eller av en sjukdom som kan överföras till människa via livsmedel (s.k. zoonos; t.ex. salmonella) ska veterinär kontaktas omedelbart. T	a) Eventuella analysresultat som har betydelse för livsmedelssäkerheten ska sparas och åtgärder vidtas. T
9.7	Hantering av döda djur ska ske på ett ur smittskyddssynpunkt godtagbart sätt.	Kadaver ska förvaras i behållare, container eller väl täckt på hårdgjord yta. Döda djur samt delar av döda djur ska hämtas för destruktion och lämnas till godkänd mottagare. I glesbygdsområden (specificeras av SJV) med undantag från kravet på insamling ska kommunens regler om nedgrävning av kadaver följas om döda djur inte lämnas till destruktion (gäller även enstaka mindre djur). Om destruktion sker på gården ska det finnas tillstånd** för detta.

* LRF har tagit fram en folder, "Gårdsbesök med omtanke", med rekommendationer vid gårdsbesök. Den finns i producentpärmerna och att ladda hem från www.svensksigill.se.

** Se producenthjälpmedel

9.8	På djurgårdar får avlopp från toalett inte ledas till gödselbrunn.*	Eftersom denna metod har rekommenderats av myndigheter måste avvecklingen av systemet ske successivt. Därför godkänns systemet inom IP SIGILL i befintliga anläggningar under förutsättning att toaletten inte används av utomstående utan endast av gårdens personal och att personal som varit utomlands inte använder toaletten de första 7 dagarna efter hemkomsten. Vid om- eller nybyggnation ska systemet bytas ut eller byggas om så att avloppsvattnet genomgår behandling som avdödar eventuella smittämnen innan det leds till gödselbrunnen.
-----	---	--

10 Transporter

Transporter kan innebära stressmoment vid på- och avlastning och under transporten. Därför är det viktigt att säkerställa en god djuruomsorg vid dessa tillfällen. Grisar är stresskänsliga djur och olämpliga lastningsförhållanden kan ge upphov till djurskyddsproblem i form av stress och slagsmål. Stress hos grisar innan slakten kan även ge problem med köttkvaliteten. Djur som transporteras eller förmedlas ska vara vid god hälsa och transporteras och behandlas varsamt.

Om man är registrerad och "godkänd transportör" innebär det en garant för:

- genomgången utbildning - kompetens
- bra fordon (rengjort, utrymme, ventilation)
- bra lastning.

	Regel – kontrollpunkt	Vad ska uppfyllas – verifieringskrav
10.1	Vid inomgårdstransport av djur ska följande uppfyllas.	a) Djur som är för sjuka för att klara av transport får inte transporteras. b) Fordonet ska vara rengjort så att risken för smittspridning minimeras.
10.2	Det ska finnas anordningar som medger att utlastning och inlastning av djur kan ske på ett lugnt och skonsamt sätt.	
10.3	Endast djur som bedöms som friska får lämna gården.	a) Dräktiga djur får inte transporteras senare än 3 veckor före beräknad grisning och tidigast 1 vecka efter grisning. b) Vid mer än dygnslånga transporter får transporten ske senast 6 veckor före beräknad grisning. c) Nyfödda smågrisar får transporteras tidigast efter 1 vecka.
10.4 NY!	Om djurägaren ansvarar för transporten ska djurägaren se till att transporten av djuren från gården till slakteriet utförs av en registrerad och godkänd transportör.** NY!	
10.5 NY!	Information om slaktdjurens hälsotillstånd, eventuella läkemedelsbehandlingar eller annan rapport från veterinär ska medfölja djuren till slakteriet. NY!	Denna information rapporteras in via slakteriets ordinarie leveranssedel.

* Se information på Svenskt Sigills hemsida www.svensktsigill.se "Toalettavlopp från ladugårdsbyggnader".

** Register över transportörer med giltiga kompetensbevis finns hos Jordbruksverket.

